

VASÁRNAP

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES CSALÁDI LAP.

Kiadja: Az Erdélyi Ref. Egyházkerület „Egyházi Értekezlete“.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
TÓTHFALUSI JÓZSEF,
ref. lelkész Maros-Vás ár hely.

Megjelenik minden vasárnap.
ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egy évre 5 K — fill. Negyed évre 1 K 25 f.
Fél évre 2 K 70 fill. Egy szám ára 6 fill.

TÁRS SZERKESZTŐK:
PAÁL GUSZTÁV,
ref. koll. tanár Maros-Vás ár hely.
S. SZABÓ JÓZSEF,
ref. koll. vallástaná r Debrecen.

A Keresztyén Szövetségek és a bibliaolvasás és imádkozás.*

Határozott célok eléréséhez határozott eszközökre is van szükségünk. Ha csak szép, vagy kevésbé szép prédikációkat és bibliamagyarázatokat tartunk, s megelégszünk azzal, hogy az emberek ezeket *végighallgassák*, akkor a legtöbb esetben nem fogjuk célunkat elérni. Mert a cél ugyebár az, hogy a lelkeket megnyerjük a Krisztusnak? Szabad-e keresztyén munkásoknak kisebb, másodrendű célokkal megelégedniök? De ha a lelkeket egészen határozottan ez elé a kérdés elé állítjuk: ti nektek magatoknak kell személyes összeköttetésbe lépnetek a Krisztussal, ezért meg kell Őt ismernetek, első sorban is az igéből, úgy, hogy az ígét saját magatok is rendszeresen olvassátok, akkor megtettük az első lépést arra, hogy azok megértsék azt, hogy az üdvösség az Isten ajándéka s azt meg kell szerezniök, mert hiszen Üdvözítőnk

* Előző számunk „Egyháztársadalom“ című rovatában „A mi munkánk“ cím alatt ismertettük a Keresztyén Szövetségek célját, a melyek élete és istenes munkája minden gyülekezetben az igazi evangéliumi keresztyén életnek előmozdítója. Mi, saját tapasztalatunkból teszünk eről tanúságot s ezért annál inkább felhívjuk rá lelkész társaink figyelmét, mert ez a Szövetség nem vesz részt a hiúság ama vásárában, a mely annyira nemes igyekezetnek megölője egyházi téren is, a mikor legtöbb egyesületünkben a tisztségek feletti versengés, vagy egyéb személyi okok a mozgató rugók,

is így szólt: „*Keressétek és megtaláljátok.*“ A keresés, az Isten igéjében való rendszeres kutatás az első dolog, amire a lelkeket utalnunk kell. S itt valóságos véték azt a rendszert követnünk, hogy várjuk meg, míg a lélekben magában ébred föl a vágy a Biblia olvasására, mert épen ezzel a rendszerrel fogjuk a lelkeket, különösen az ifjú lelkeket belénevelni abba a veszedelmes felfogásba, hogy a bibliaolvasás csak az öregeknek való, az ifjak még ráérnek. S jegyezzük meg jól, hogy ez a veszély különösen azokat tenyegeti, akik valamely ilyen oldalú, vallásos összejövetelekre való rendszeres eljárásukkal eleget vélnek tenni Istennek. A keresztyén szövetségek nem követik ezt a rendszert, sőt minden egyes tagnak kezébe adják a Bibliát, s azt mondják: olvasd, ne csak itt, hanem otthon is, ne csak ma, hanem mindennap, mint a hogy testednek is mindennap vészes táplálékot, neked is szól, neked is van rá szükséged, van hozzá jogod. Természetesen a bibliaolvasásban nem szabad a lelket teljesen a maga kényére eresztenünk. Utasítani, segíteni kell. E célra szolgál a keresztyén szövetségek által kiadott „Utmutató“ a felnőttek, „Bibliai Kalauz“ a serdülők és gyermekek számára, melyekben minden napra egy pár alkalmas, megfelelő bibliai vers van kijelölve, melyek egy-egy hétre terjedő

Szerkesztőség és kiadóhivatal

hová a lapba szánt kéziratok

==== reklamációk és ====

előfizetési pénzek küldendők

==== Maros-Vás ár hely, ====

Szentgyörgy-utca 9. szám.

==== ref. lelkész lakás. ====

csoportosításokban, minden héten más-más keresztyén igazságot igyekeznek megvilágosítani.* E célra szolgálnak a lelkészek igehirdetései, ha hittel és erővel vannak tele. E célra szolgálnak továbbá a szövetségnek minden héten tartott összejövetelei, kol a hét folyamán olvasott bibliai helyeket közösen megbeszélik. Nagyon sok függ ez összejövetelek helyes vezetésétől. Élénkitse az összejöveteleket sok ének, tegye változatossá az egyháztörténelem nevezetesebb mozzanatainak s az életből, a keresztyén munkából vett példák elmondása, de minden efelé, az egy nagy cél felé törjön, melyet ne titkolni, hanem minél világosabbá tenni igyekezzünk, hogy a lelkeket a Krisztus számára megakarjuk nyerni. Épen azért az összejövetelek főtárgya mégis az írás tanulmányozása legyen. Az összejövetel megkezdésekor imádkozzék valaki hangosan, röviden buzgón, szívből fakadóan, s bevégezésül épen így, lehetőleg más valaki.

Ha a szövetségnek tagjai közt nincsenek még olyanok, akik a bibliában jártasabbak s akik már a hitéletben is szereztek némi tapasztalatot, akkor legjobb, ha egy idősebb, hívő és tapasztalt egyén indítja meg és vezeti a bibliai megbeszélést, de lehetőleg úgy, hogy az - ő egyénisége ne lépjen előtérbe, ne folyvást ő beszéljen, hanem inkább bátorítsa a többieket gondolataik, kérdéseik kimondására. Az összejövetelen komoly, határozott, keresztyén hangnak kell uralkodnia, ami távolról sem azt teszi, hogy ridegnek, vagy unalmasnak kell lenni. Érezzék a lelkek, hogy itt komoly dolgokról van szó, de hogy azokat szeretettel nyújtják nekik. A vezető törekedjék arra, hogy a beszélgetés élénken folyjon s épen azért ő maga is legyen vidám és fesztelen. Ezt, természetesen, erőltetni nem lehet, ezt az Úrtól kell vennie, de a lelkeknek épen azt kell kiérezniök lényéből, hogy van öröm, mely az Úrtól jön s ezt az örömet ők is megr. yerhetik. Nem hangsúlyozhatjuk eléggé, hogy a vezetőknek minden alkalommal buzgó imádkozással kell előkészülniök arra a bátor és mégis alázatos, komoly és mégis élénk, bölcs és amellet egyszerű magatartásra, melyet az összejövetelek alkalmával tanusítaniok kell. Hi-

szen az egész szövetségmunkának hitből fakadt munkának kell lennie, különben nem lehet rajta áldás. Ha csak a külső formák megtartásával akarna valaki egy szövetséget megalkotni, belső tartalom nélkül, akkor csakhamar szégyent kellene vallania. Az egész munkát imádkozó lélekkel kell végezni. Legalább egy-két komoly hívő léleknek kell a munka megindításakor lenni, akik szövetséget kötnek első sorban is az Úrral, s Tőle várják a munka előbbre vitelét. S az összejöveteleken megjelentek előtt is, épen mint a naponként való bibliaolvasást. úgy a naponként való imádkozást is, mint a keresztyén élet elengedhetetlen kellékét kell iöltüntetni. „Kérjétek és megadatik“, mondja az Úr. Ha nem tudsz imádkozni, kérd az Urat, hogy tanítson meg és meg fogsz hallgattatni. Aki keresztyén akar lenni, aki keresztyén szövetségbe akar lépni: annak el kell katároznia, hogy minden nap olvassa a bibliát és mindennap imádkozik. Ez nem olyan dolog, amihez előbb valami magasabb hitbeli fejlettséget kell várni, hogy elkezdhessük, hanem *kezdjük el s akkor ettől várhatjuk, hogy hitünkben erősödni, a kegye lemben növekedni fogunk.*

Arra sincs semmi szükség, hogy a bibliaolvasásra és imádkozásra valamely különös felsőbb parancsot vagy indítást várjunk. Végig hangzik az az parancs, az az indítás az egész Biblián, mindenkinek szól s aki megértette, annak nemcsak joga, de szent kötelessége is azt mindenkinek világosan szeme elébe állítani. S a keresztségek e tekintetben teljesen bibliai alapon állanak. Isten az ő Szent Igéje által mindenkit hí magához és pedig nagyon világosan és határozottan; néhol gyöngéd, kedves szózáttal, de máshol ismét kemény, szigorú hangon, azonban mindenütt félreismerhetetlen komolysággal, mely nem enged sem kibuvót, nem tűr semmi menteséget, hanem a kérlelhetetlen vagy-vagy elé állít bennünket. De épeu ez a világos kitüntetés a *két útnak, a két Úrnak, a két célnak, a két eredménynek*, mutatja, hogy Isten ugyan mindenkit hí s mindent elkövet, hogy minden embert üdvözítsen, de senkit sem kényszerít, hanem szabad választást enged az emberi léleknek: *Ő vele? vagy Ő ellene? A léleknek tehát állást kell foglalnia azzal szemben, amit Isten neki fel-*

* A Vasárnap is hétről-hétre közöl ilyen Utmutatót.

ajánl s ha valamely lélek az Úr mellé áll s erről vallást tesz, akkor az Úr munkát is biz reá. Míg e komoly elhatározás meg nem érik a lélekben, addig csak kezdő tagja lehet bárki is a keresztény szövetségnek.

Férfi, csalfa külső nélkül, férfi, ki nem fél, nem ing!
S lelkén nincs folt, mert a bárány vére eltörölte mind!

Föl, te szellem fénylő kardja, hitnek gyémánt paizsa föl!
Hol csalárdság és hazugság ősi örökünkre tör!

A protestáns hitbajnok máglyahalála.

(Katholikus szerzetesek az evangélium igazságai ellen.)

Férfi kell!

Férfi, férfi kell e kornak! El a bálványokkal, el!
Férfi, élet és halálra, aki bátran harcra kel!

Fel! Az Isten igazáért! Egyházunk üdvére fel!
El, ki hizelg, el, ki kéjenc, Mammom rabszolgái el!

Férfi kell s nem körbe forgó szélkakas, pléhből való,
Férfi kell s nem nép kegyére szomjazó tányérnyaló!

Férfi s nem chamäleon kell, sárga, zöld, vörös színű.
Férfi, ki megtartja színét, férfi, férfi, aki hű!

Óh, hagyjátok végre egyszer a szószátyárságot el,
És mit már oly rég ígértek: fel, komoly munkára fel!

Férfi kell, ki áldozatkész s vél ményt nem félve kérd
Vértől, hustól: kell-e tenni? — Ez nem edz meg
[férfi vért!

Legfőbb jóért, legfőbb jót adj! vedd kockára önmagad.
Hü vi éze Istenünknek, ki jutalmat bőven ad!

Férfi kell, Isten s világ közt ki nem osztja meg magát,
A félelmes olyan ember, kit a Sátán vállal át!

Férfinagyság kell manapság, Isten mind ilyet kíván.
Isten hősi, Isten vélünk s Ist nünknel nincs hiány!

Férfi kell ma, sziklaszivű, bár a csöcselék nevet,
Mely ma ordít szent hozsánát s holnap vad
[„feszítsd meget”!

Ki feltámadt a halálból, ez a földöntuli hős,
Fenn lengeti a zászlót, mind ki Őt kíséri: győz!

Férfi kell ma, hajthatatlan vágás, szurás érje bár,
Egy-egy sebből vér ha buggyan, ez a harccal vele jár!

Seb ha vérzik, semmi szégyen! De az árulóra jaj!
Vérző sebnék palmaág jut, árulónk gúnykacaj!
(Ford) T. L.

KRÓNKA.

Híradások az őrtoronnyból.

A **Katholikus Népszövetség**. Napról-napra olvassuk a katolikus népszövetség szervezkedő munkáját. A veszprémi katolikus egyházmegye vasárnap tartott nagy alakuló gyűlését, a melynek az adott különösebb érdekességet, hogy azon Hornig Károly püspök tartotta megnyitót. A püspöki megnyitót az egybegyűlt nagyszámu papi és világi közönség előtt hangsúlyozta a Népszövetség fontosságát, amely „*hivatva van a katolikus egyházat megillető jogokat biztosítani*.” A püspök kijelentette beszédében, hogy a Népszövetség „szózei békések és hazafiasak.” Ez a régi mese, amit a klerikalizmus minden egyes alkalommal bead azoknak akik nem tudják, hogy a klerikalizmusnak céljai eléréseért a felekezeti béke feldulásán jár az esze. A beszéd végén aztán mondott egy hatalmas elszólást, a klerikalizmus ellen harcoló szervezett terrorizmusról, — amely azonban csak a klerikalis agyakban él, akik szeretnek szélmalomok ellen hadakozni, hogy harcosoknak látszassanak mindenáron s kitárlanak egy ellenük harcoló szervezett terrorizmust. Sajnos, de mi jól tudjuk, hogy nincsen ilyen szervezett klerikalis ellenes terror sehol. A püspök után Mo'nár János, Zboray Miklós és mások is beszéltek li-

berálizmusról, a *katholikusok elnyomásáról* s más egyéi ilyen jól ismert és már unalmassá váló abszurdumról, — majd pedig elhatározta az ülés, hogy a veszprémi egyházmegyében *az agitációs napot január 31-ére tűzi ki*. Tehát jegyezzük meg, hogy Veszprém, ben és vidékén január 31-én agitációs nap lesz, amelyen mindenfelé gyűlést tartanak a népszövetség érdekében. És ilye eket tartanak rendre az egész országban. Mit gondolnak a református atyafiak, eszerek, lelkészek, világi vezetők, erdélyi egyházkerületünkben az egyházmegyei értekezletek vezetői: nem soká k sünk a mi szervezkedő munkáinkkal? Kik, hányszor, hol, mikor s micéiből gyűjtik össze, tanítják s világosítják fel h veinket, az ilyen népszövetségi szervezkedésnek protestáns ellenes voltáról s arról, hogy ez az egész agitáció néppárti akna az egész magyar nemzet felekezeti békessége ellen, — a klerikalizmus restantációja Magyarországon?!

A kik nem akarnak hinni.

II.

A hasonlat különösen az olyanokra alkalmazható, kik nem akarnak hinni az Isten ígérének s a mit ez mond azon viszonyról, mely a földi és földöntuli élet között van. A biblia egy térkép, melyet az Úr azért adott kezünkbe hogy az élet Oczeánján biztos vezérünk legyen. Ennek isteni eredetéről és teljes igazságáról egy józan eszű ember sem kételkedhetik. A keresztyénység bizonyítékairól az emberi szív és értelem oly biztos meggyőződést szerezhet, hogy csakis keményszi üség vagy önfejlőség szegülhet azok ellen. A csudák, jóslatok, Krisztus jelleme, a keresztyénység története, a Biblia tiszta erkölctana, annak sajátos igazságai, valamint ezeknek a mi szükségünkhöz mért volta, mindezek s ezeken kívül számos egyéb tekintetek elég bő bizonyítékot szolgáltatnak kezünkbe, melyek mindenekfett hiteket követelnek és mégis sokan nem akarnak hinni. A Biblia úgy tünteti fel Isten, mint egy tiszta és igaz lényt, valamint másfelől feltünteti az embernek erkölcsi természetét és felelősségét, továbbá annak romlottságát, bűnös cselekményeit és ezáltal még nagyobbá lett vétékét; szól az Úr Jézus Krisztusnak a világba lett küldetéséről, hogy a bűnösöket megváltsa, szent életé ölé és a keresztfán történt megváltó haláláról; szól továbbá a Szent Lélek kitöltetéséről, hogy az emberi szívet megújítsa és lelki egyházat építse, vigasztalja és békességét előmozdítsa; végezetre az isteni közbenjáróba vetett hit szükségéről, mint aki istennél fuvá fogadtatásunkat eszközöli, a lelket újjá szüli, lelki életbeni növekedésünket előmozdítja, megszentel és előkészít a menny számára és mégis sokan nem akarnak benne hinni. A Biblia felvilágosítja az embert afelől, hogy ezen igazságok elvetése okvetlen

kárhozatra vezet; megmutatja, s kézzel foghatólag bizonyítja, hogy az érzéki, földi dicsőséget só árgó, önérdéket hajhászó, Istentől elhajlott megérni nem akaró, gondatlan élet kétségkívül kárhozatra vezet és mégis sokan nem akarnak neki hinni. Int bennünket, amennyiben világosan lerajzolja előttünk, hogy Istennek ha agja minden emberi igazágtalanságot sújt: hogy el fog jönni az idő, midőn meg fog jelenni amaz ítélő bíró, „kinek szórólapátja az ő kezében van és megtisztítja az ő szérűjét, és az ő buzáját csürbe takarítja, a polyvát pedig megégeti olthatatlan tüzzel”; s hogy az Ur Jézus bizonyára boszút áll mindazokon, akik Istent ismerni nem akarják s akik evangéliumának engedelmeskedni nem akarnak; és hogy aki nem hiszen a Fiunak, nem látja az életet, hanem az Istennek haragja marad azon. Ekként a Biblia bizonyágot tesz egy szikla létezéséről, melyen mindazoknak; kik egy bizonyos uton haiadnak, szét kell zuzódnok; de sokan nem akarják azt hinni.

A szikla a víz alatt elrejtve fekszik és így nem látható. Némelyek állítják, hogy a dolgot megvizsgálták s úgy találták, hogy az egész csak ámitás és csalás. De Ő, aki mindeneke tud, aki maga az igazi és hiteles bizonyosság, aki pedig nem hazudhat, ő mondja azt, hogy valóban ott van. Az emberek kinevethetik ez állítást, az emberek előítélete alól való függetlenségükkel dicsekedhetnek; de azért a szikla mégis ott van. Bár nem látható, szemeink előtt el lehet rejtve; de azért mégis ott van. Hiszed, vagy nem hiszed, az a dolog létezésére nézve mindegy: gondold annak az emberek, amit akarnak, a hitetlenek és meg nem tértek jövődöntetéről, az azért mégis tény marad és be fog következni minden bizonynyal.

Borzasztó egy pillanat lehetett, midőn a kapitánynak be kellett ismerni tévedését; midőn a hajó a víz alatti szikla ütődött, s a bösz hullámok a hajóba tódultak; midőn ott állott a sötét éjjelen a hullámsírba tekintve, mely lábai alatt tángott. Nem lehet eléggé elképzelnünk, minő keserű szemrehányást, minő kétségbeesést és halálos gyötrelmet kellett neki kiállania, midőn azon ostobaságra gondolt, melylyel ezen többé ki nem kerülhető szerencsétlenséget okozta. Borzasztó aggodalmat kelle kiállania azon néhány pillanat alatt, melyet a szétzúzott hajó romjain a vadul dühöngő tengeren töltött. Még borzasztóbb pillanat leend, midőn egy önmagát ámitó lélek az örökkévalóságban saját hitetlenségének tudatára bred; midőn a sokáig megtagadott, ostromolt, kigunyolt és meggyalázott igazság szembe tűnik és mint valóság eltemeti őt. Képes volna-e valaki teljes fogalmat alkotni magának oly ember érzéseiről, aki, miután életében az örök kárhozatról szóló isteni bizonyosságokat elvetette, egyszerre kénytelen azok igazságát érezni és tapasztalni, midőn a bajon már többé segíteni nem lehet.

Kedves olvasó, gondolkozzál ezen elbeszélés fe-

ett a víz alá rejtett szikláról. Hidd el, hogy nagy könnyelműség kívánta ahhoz, hogy elvesz valamit, mi felől elég bizonyítékkal rendelkezél, s légy meggyőződve afelől, hogy az örök büntetés téged is utolér bizonynya, ha csak Krisztus evangéliumához nem nyulsz azonnal, amint lehet s hajódat ama menyeyi térkép — a Biblia — szerint nem igyekszel kormányozni.

Farsang idején.

Tél van. Künt sivit a zord északi szél. Meg-megrezegtetve az ablakokat. A fák deres, zuzmarás virágokkal vannak diszítve és az ereszből hatalmas jégcsapok csüngnek alá. A jég és hó mindent eltemetett. A szegény itthonmaradt madarak a ház körül az ereszbe, szalmába és szénába huzzák meg magukat. Bizony sokat kell nélkülözniök, mert a hótakarta földön nem kereskedhetnek, lefeljebb a szemétdombokon kapnak valamit, vagy a gazdasszonyok által kihányt aprójóság eleségéből. De azért egy sem pusztul el közülök éhen, mert a gondviselő Isten eltartja őket.

Bent a falusi házakban már vig élet folyik. A mint az est szétterjeszti sűrű sötét szárnyait, egyenkint gyulnak ki a házakban a világosság hírnökei, a lámpa, gyertya vagy a kis mécs. Egyik-másik házból vig kacagás és beszélgetés hallatszik, ott biztosan nagyszerű fonóka van.

Térjünk be hát ide és lássuk, mi történik. Bent a házban öt-hat sötét guzsaly is mutatkozik, szép, tüzes, piros leányok nyujtogatnak róla szebbnél-szebb fonalat. Nemsokára néhány ifju legény is érkezik és besorakoznak a fonóházba. Most veszi kezdetét a nagy zaj és vígasság. A legények szépen észrevétel nélkül kapogják el az orsókat a leányoktól. Erre általános zajongás következik. A leányok elpattanva ülőhelyeikről, szemérmes csókokkal váltják ki orsóikat a sorba minden legénytől; ezzel visszakapják orsóikat és szent a béke.

Vigan beszélgetnek, tréfálkoznak a legények és leányok egymással. Azonban nagy meglepetés éri őket csakhamar. Kopogtatnak az ajtón. A szokásos „tessék” szó elhangzása után megnyílik az ajtó és belép azon egy-néhány bozontos alak. Ezek „farsangosok”. Bohókás játékkal, táncukkal és mulattató beszédekkel mulattatják az ifjakat és leányokat. Majd tovább mennek más házakba.

Vig dalolás és mulatozás veri fel a kicsiny falu csendjét. De nemcsak a fonóházakból hallik ez a mulatozás, — de sajnos — a korcsmák tájékáról is. Korhely emberek, legények kurjongatnak, a mint késő éjszaka térnek hazafelé. Otthonról pedig már a fonók eloszlottak ki ki a maga házába. A háziasszony egyedül, szivszorongva várja hazafelé a korcsmából a férjét. Csakhamar megérkezik aztán a házigazda, nagy

kiabálva és káromkodva kéri a vacsoráját. Mikor megvacsorázik, lefekszik és elalszik; csak akkor nyugszik meg a szegény háziasszony is. Szokott mindennapi imáját elmondja az imakönyvből. Ezután csendes lelkiismerettel lefekszik s a jötevő pihentető álmok között elalszik.

Bizony ker. testvéreim! igaz, hogy nem minden háznál van ez így, de — sajnos — a legtöbb helyen így van. Pedig míg a házigazda korcsmába jár, addig jobb volna, ha otthon, családjának körében leülve, felvenné a Bibliát és abból olvasgatna családjának: vagy pedig venne elé imádságos könyvet és olvasgatva lelke épülésére használná fel a hosszú téli estéket. Vallásos könyvekért, ujságokért sajnálja a pénzt, de nem sajnálja pálinkára adni a korcsmárosnak. Farsangnak, vigalomnak ideje van most, de ezt a vigasgot nem korcsmába, hanem odahaza, családjának körében igyekezzük megszerezni. Tanítsuk, neveljük gyermekeinket a jóra, szépre, okosra, Isten iránt való tiszteletre. Oltuk a szívébe korán az igaz hitnek magvát és neveljük belőlük hasznos polgárokat a jövő nemzedéknek.

Kérjük Istennek szent fiát a Jézust, hogy küldje el szabadító Szentlelkét reánk, hogy ez által megszabadulva a bűntől, újjászülettessünk és elmondhassuk Pál apostollal: „élek többé nem én, hanem él bennem a Kristszus!” Istennek tisztelete, az igaz hit, élő reménység, örök szeretet virágozzék népünk között és

„Legyen villámban derületben
A hit, mint szikla rendületlen!”

Matolcs.

Iff. Szücs Károly.

Isten igéje.

Abigajil.

(I. Sám. 25. r.)

Elsiratta, eltemette Sámuel Izrael Rómában, az ő hazájában. Sirban pihen, ki korlátozta az ingtag Sault, ha el-elragadta kegyetlenségre hajló természetét. Azért vonult el Dávid egy időre Párán pusztájába meghitt embereivel. Nevezhette őt Saul szerelmes fiának, még sem bizott benne, nem ment ki Páránból, jöllehet Kármelben szükség fenyegette. Mondja az irás: a Máonból való Nábál ezer kecskéjét, háromezer juhát épen ekkor Kármel lankáin legeltették a dús gazdag ember pásztorai. Csak egy kis erőszak, csak egy kis jogtalanság, elüzve a szükség. Dávid hatszáz fegyverésével egész pásztorhadat verhet széjjel; fal-kákat hajthat el a sok ezer juhból és ezer kecskéből. Nem illő ez Izrael trónja várományosához. Nem is teszi. Hanem tiz ifjú személyében követeket küld a juhok nyírása végett ott időző Nábálhoz. Felajánlja barátságát. Védelmét. És segítyt kér. Nábál kihívó

hangon kéri a küldöttektől: kicsoda Dávid, avagy Isai fia? Sok szolga van ma, ki elszökik urától. Hogy adjak én neki kenyeret, vizet, húst; hiszen azt se tudom, hová való?

E sértő üzenet végig sérti az önértetes, ifjú Dávidot. Felfegyverez négy százat szolgálói közül s megindul Máon felé, hogy mire fölpirkad a hajnal semmivé tegye Nábált mindenével, mivel csak bir. Ádáz haraggal halad előre a pusztításra vezetett csapat. Nábál mitsem sejt. Ugyancsak jó kedvében van. Mulat. Megillet egy kis bor háromezer gyapjút, — gondolja — és pohárt pohárra hajt. Gőgös dicsekvéssel sarkalja vendégeit: igyatok, van elég, a királynak sincs több és foly a bor, mohón issza a szomjas föld is, hiszen már-már tivornyává fajult a vad mulatozás.

Ez alatt közel Máonhoz, megható jelenet játszódott le az uton.

Nábál felesége, a szépséges, eszes Abigajil egy szolga révén tudomást szerzett Dávid szándékáról. Megdöbönt. Mintha látta volna már a kegyetlen szolgálók pusztítását; füstölgő romokban a hajlékot, melyben őt szép leányát nevelte. Hallani vélte ezek szivettépő jajkiáltását. Látni vélte férjét elvérzeni gyilkoló fegyver csapása alatt; önmagát megfosztva mindentől, talán meggyalázva is?

Ugy megre meg, úgy megsajog szíve. Mit tegyen? Ha csak nő volna, azt mondaná, ám jöjjön aminek jönnie kell; de anya is. Igen. Gyermekeiért megalázza magát. Vagy, ha kell, legyen ő az áldozat. És tépelődései közben jó ösztöne megsugta, mit cselekedjék.

Ime az ut porában térdel Dávid előtt Abigajil és zokogva szól: Uram, én vagyok a gonosz. én vétkeztem. Ne háborodjék fel szíved az istentelen Nábál ellen. Vele született a bolondság. Nevében hordja azt. Én nem is láttam szolgálóidat, kiket küldöttél. Hallgasd meg szolgálóleányodat; ne siess vérontásra; ne szolgáltság magadnak igazságot. Eddig gonoszság nem találtatott benned; ne legyen ezután sem. Üldözhet, sérthet téged bárki, akár halálra is kereshet: nem árthat; neked maradandó házat épített az Úr.

Különben is király léssesz. Mint fog fájni neked akkor, ha most vért ontasz haragodban, ha bosszúállással védelmez magad és ezután keresed igazságodat. Akkor . . . akkor emlékezzél meg felőlem; most pedig e csekély ajándékot vedd szívesen tőlem. És átadta a magával vitt kenyeret, bort, juhokat szőlőt, fűgét.

Dávid, hogy meg ne sértse e szép, tapintatos, övéiért siró asszonyt, elfogadja az ajándékot s megilletődve szól: legyen áldott az Isten, ki előmbe hozott, légy áldott te is, ki igazat szóltál és meggátoltál egy gonosz tett elkövetésében. Menj el békével házadhoz, meghallgattam kérésedet, becsülöm személyedet.

Tetőpontját érte el a vad tivornya, a mikor be-

lépett Abigajil otthonába. Elszomorodik, de mit sem mond a mámoros Nábálnak, hanem gyermekeihez siet. Csak másnap adta elő kiméletes szavakkal, mikor Nábál mámorát kialudta. Valósággal megtörte a szűgyen, a rémület. Vad természete semminek érezte magát Abigajil nagysága előtt. És beteg lett és tiz nap alatt meghalt.

Tehát övvegyek sorába iratott Abigajil is. Mi lesz vele gyenge asszonynyal? Annyi gyermek, nagy gazdagság, renyhe, álnok szolgák tömege nagy teher egy nő gyöngé vállain. De hát nehezebb esetben sem hagyta el Isten.

És nem hagyta el most sem. Dávid hallva Nábel halálát, meghatottan mondá: áldott az Úr, ki igaz ítélettel ítélte meg az én gyalázatomat. Aztán megemlékezett Abigajilról, kinek köszönhetette ezt, kinek lelki nagysága ámulatba ejtette s feleségül vette.

* * *

Ime, Abigajil története.

A valódi nőt és anyát, mintha holdnak alkotta volna a teremtő a családi élet, mint nap mellé, hogy körülte mozogjon és feltűnjék, mihelyt éjszaka lett fölötte, mihelyt világára szükség van. Abigajil történetét olvasva, önkénytelenül eszembe jut B. Eötvös József e szép okoskodása. Az ő családjára hasonló veszedelem sötét éjszakáját az ő szeretetének helyes gondolkodásának, találékonyságának, erős lelkének szelid fénye világította be. Méltó a követésre.

Molnár Imre.

Kegyesség utja.

Hogy találta meg egy leány a békességet. Egy hívő ember azt kérdezte egyszer a vendéglőben a szobaleánytól, hogy szokott-e imádkozni? A leány kurtán és élesen felelt: „Itt annyi a dolog, hogy nincs idő az imádkozásra.“ A vendég így válaszolt: „Megtanítalak egy jó imádságra, amely a Bibliában is előfordul, amely már meghallgatásra is talált s amely elég rövid. Így hangzik: „Uram segíts!“ Igérd meg nekem, hogy ezt a két szót minden reggel és minden este elmondod. A leány megígérte s szavát meg is tartotta. Egy év múlva ugyanaz a férfi ismét meg szállt abban a vendéglőben. A leány felől tudakozódott. A vendéglős így válaszolt: „Óh, az a leány túlságosan jó volt ilyen helyre, ahol annyi könnyelmű ember jár ki s be. A lelkészhez ment szolgálni.“ A lelkésznel csakugyan ráakadt a jó barát. Hálakönyvek közt beszélte el neki a leány, hogy a rövid imádságot eleinte gépiesen mondta el, lassan-lassan azonban gondolkodni kezdett fölötte ilyenformán: „De hát miért is kellene az Istennek rajtam segítenie? Rászorultam én csakugyan a segítségre? Talán nem vagyok elég jó, vagy nem vagyok boldog? S amint

e fölött mélyebben gondolkozott, kénytelen volt mind a két kérdésre „nem“-mel felelni. Imádsága most egészen másforma lett és nemsokára békességet talált a Jézusban.

Emlékeztető jel. Egy tengeri hajó nagy veszélyben forgott. Iszonyú vihar dühöngött s úgy látszott, mintha a hajótörést nem lehetett volna elkerülni. De ime a legnagyobb veszély pillanatában a vihar megcsendesült s a hajó meg volt mentve. Néhány nappal később a kapitány észrevette, hogy a legénység ebédlőasztalába egy mély vágás van belevágva. Kérdősködött, hogy kinek a munkája ez? A tettes jelentkezik s így szól: „Ezt a vágást azon az estén tettem a bicskámmal, mikor abban a nagy viharban szembenéztünk a halállal. Azon a napon seki sem káromkodott a hajón, hanem sokat imádkoztunk s mikor a vihar elmúlt, azt mondtuk: Hála legyen az Istennek. Hadd juttassa ezt eszünkbe ez a bevágás. Ha most valamelyik matróz elkezdi káromkodni, vagy istentelen beszédekkel folytatni, akkor rámutatok a vágásra s azt kérdezem: Elfelejtetted már azt a napot? Akkor aztán elszégyelli magát és elhallgat.“

Egyháztársadalom.

Útmutató a szociális tevékenységre.

A társadalmi — vagy amint általánosan nevezik — szociális-kérdések tanulmányozása ma már oly dolog, amely elől senkinek sem szabad kitérnie. Legkevésbé a lelkésznek és tanítónak. Az alábbiakban oly útmutatást óhajtok adni, amely a társadalmi — szociális — kérdések tanulmányozásával kiváltképpen a lelkészek részére nyújt hasznos tanácsokat, de melletts tanulságos mindenkire, annál inkább, mert a mielőtt rámutatunk a szükséges tevékenykedés egyes módzataira, ismertetni fogjuk a külföldi s főként a német protestáns egyház munkásságát, nemkülönben párhuzamba állítjuk a római katolikus szociális szervezkedés tevékenységét.

Igaz, hogy a lelkész első és nélkülözhetetlen kelteke a *tudomány* és pedig a *theologiai tudomány*. E nélkül minden tudása csonka. Hittan, erkölcstan, egyházjog, egyházi és nemzeti történet, lelkipásztorkodás, biblia-ismeret kell, hogy foglalkoztassa a lelkészt az életben is, de a jelenlegi szociális világban szükséges a *szociális* kérdések tanulmányozása is, melynek eszközei: 1. *előképzés* a theologiai akadémiákon 2. a szociális kurzusok, 3. a szociális konferenciák, 4. a református egyháztársadalmi nagygyűlések és 5. a szociális irodalom ismerete.

1. *Előkészítés a theol. akadémiákon.* A külföldi protestáns theologiai ifjuságnak bőven van módja az előkészületre. Az egyetemeken szaktanárok tanítanak a szociális kérdésekről s a belmissziói intézmények

egész serege tájékoztatja a lelkeszségre készülő ifjút a szociális teendők felől. Gyakorlatilag is képez etik magukat. Hamburgban a Past. Hennig által vezetett Rauhes-Hausban, Berlinben a Past. Stöcker által vezetett Stadtmission-ban és a Past. Bodelschwingh által vezetett betheli (Bielefeld mellett) epilesziás és munkás-kolónián stb. Hazánkban a református teológiákon szintén megkezdtek a szociális előadások tartását s tekintetben, úgy tudjuk, hogy a kolozsvári teológiai fakultás jár elől jó példával, hol Pokoly József tanár és Nagy Károly igazgató buzgolkodnak 4—5 év óta a sikerért. De meg kell jegyezzük, hogy mi bizony csak a kezdet kezdetén vagyunk. A katolikus szemináriumokon már külön tanári állások vannak szervezve e célra.

Érdeemes felemlíteni a külföldi katolikus egyház szociális szervezkedését. P. o. Belgiumban a liegi II. kath. kongresszus elhatározta az u. n. *munkás-káplánok* képzését. A belga „*munkás-káplán*” azonban nem az, mint a német „*Arbeiterkaplan*.” E papok ugyanis St. Gilles mellett egy külön házban képeztetnek ki a theológiából s a szociális tudományokból. Tanulmányaik elvégzése után Seraing, Charleroi és Morlansweez munkás házaiban laknak a hol kongregációt képeznek. Feladatuk: *csak a munkásokkal foglalkozni* *

HIREK.

Olvassuk rendszeresen a Bibliát.

(Heti utmutató a Biblia-olvasáshoz.)

Hogy szól Isten hozzánk.

1909. JANUÁR. 18. Hétfő. Álom által. Jób. 33: 1—16.
19. Kedd. Látás által. Jel. 1: 1—13.
20. Szerda. Szentlélek által. Ap. Csel. 10: 19—20.
21. Csütörtök. Pál szöveget hallja. Ap. Csel. 9: 1—7.
22. Péntek. Dánielhez Gábrielel által szólott. Dán. 15—18.
23. Szombat. A Jézus által. Máté. 4: 23—25.
24. Vasárnap. Az Úr szól mihozzánk. Zsol. 19.

Sorolj fel különböző módokat, amelyeken szólhat az Úr. Mi az oka annak, hogy mindenki nem hallhatja Őt? Hogy és mikor szólott tehozzád? mond el.

Mértékletesség és ellenállóképesség. Az alkohollal a szervezetre gyakorolt káros hatásai közül egyike a legsúlyosabbaknak az, hogy a test ellenállóképessége megcsökken a különböző fertőzésekkel szemben. Így pl. már régóta ismeretes, hogy az iszákos ember megsebesülése vagy megoperálása — akármilyen egyszerű is a seb vagy az operáció — nagyon veszedelmes, könnyen halálos lehet: a gyógyulás mindig igen nehezen történik. Ennek épen az ellenkezőjét találjuk józan vagy mértékletes embereknél, a mint azt az elmondandó néhány eset igazolja. Dr. Fiebig alsó-indiai orvos azt észlelte, hogy bennszülötteknél és a kínai kuliknál, tehát olyan embereknél, a kikhez az alkohol élvezet még nem jutott el, olyan megsebesülések, a melyekkel szemben minden európai orvos a legrosszabbra készülne el, még kedvezőtlen körülmények között is, aránylag igen rövid idő alatt gyógyulnak be. Hasonló tapasztalata Louziumoux algiri orvosnak az arabok között, mint egy értekezéséből kitűnik. Heydelfer az orosz-török háborúban

* L. Dr. Englert, Arbeitergeistliche Regensbrug. 1897.

figyelte meg a sebgyógyulást s úgy találta, hogy a szeszestől tartózkodó törökök és tatárok között a legnehezebb sebesülések is akadálytalanul és láz nélkül, könnyen gyógyulnak, míg az oroszoknál hasonló körülmények között a gyógyulás sokkal kevésbé volt kedvező. A legutóbbi orosz-japán háborúra vonatkozólag érdekes tapasztalatokról ad számot Seamen A Jalu melletti csata után meglátogatta azt a tokiói kórházat, ahová a japán sebesülteket szállították. Meglepődve észlelte, hogy a betegek, ámbár súlyos volt a sebesülések, majdnem kivétel nélkül, igen jó állapotban voltak. Ugyan e kórház belgyógyászati osztályáról érdekességénél fogva megemlíti, hogy csak a légzőszervek könnyebb megbetegedéseivel találkozott; fertőző betegségek híre sem volt, pedig a háborúban a fertőző betegségek állandó kísérői a seregeknek, amelyek négyszer annyi áldozatot szednek, mint az ellenfél. Ezt a kitünő eredményt a japánok csakis közmondásos mértékletességüknek köszönhetik.

Világ folyása.

Bosznia ára. A keleti válság egyre tart, a bojkottal együtt, amelyet a törökök az osztrák és a magyar árucikkek ellen kimondottak. A török bojkott oka, mint tudjuk, Bosznia és Hercegovinának monarchiánkhoz való csatolása volt és ezért konstantinápolyi nagykövetségünk nem csupán a bojkott miatt tárgyal a török kormányval, hanem megegyezést igyekszik létesíteni a török portával Bosznia és Hercegovina elfoglalása miatt. A megegyezés pénzkérdésén fordul meg, mert Törökország nem akar mást, mint pénzt azért, hogy lemond Boszniáról és Hercegovináról. Ugyalászik tehát, hogy a nagykövet valóságos vásárt fog könni a törökkel és megvesszük tőle az anektált tartományokat. Helyesebben pénzt adunk Törökországnak azért, amiért lemond Boszniát és Hercegovinát illető jogairól. Konstantinápolyi és bécsi tudósítások egyaránt amellett bizonyítanak, hogy az egyetértés a részletekre nézve és az elvet illetőleg már megvan, csak még a pénzüsszeg megállapítása van hátra. Külügyi kormányunk állítólag ötven millió koronát kínált, a török azonban százat kért. Arról is folyt a vita, hogy a fizetendő összeget mi címen kapja török. Eleinte hűbértörvényről folyt a szó, most a jogcím egészen megváltozott és a kárpótást a Boszniában és Hercegovinában fekvő török állami javak megváltása címen adjuk. Az összeg tekintetében is közeledés történt a két fél között. Külügyi kormányunk ugyanis hajlandó két és fél millió török fontot fizetni, ami körülbelül hatvan millió koronát tesz ki és hajlandó olyan értelmű kereskedelmi szerződés megkötésére, hogy Törökország a török vámokat tizenegy százalékról tizenöt százalékra emelje és bizonyos monopóliumokat vezessen be. Hír szerint Kiamil pasa nagyvezír ezt az ajánlatot kedvezőnek találta és kedvezőnek találja azt a török közvélemény is úgy, hogy a megegyezés végleges megszövegezése már csak napok kérdése. Törökországnak különben teljesen mellékes a jogcím, hogy a pénzt miért kapja, a fő az, hogy a hogy megkapja. Tény az, hogy a hangulat határozottan monarchiánk javára fordult Törökországban és bécsi tudósítások szerint remélhető, hogy a konstantinápolyi tárgyalások mielőbb kedvező befejezést nyernek.

Nyomatott Adi Árpád „Kossuth” könyvnyomdájában Marosvásárhelyt.